

Ẹkwo-ozì K'ẹbo, Pọlu Deru Nù Ndu Kọrentu

¹ Ọwa-a bụ ẹkwo-ozì, mụbe Pọlu ede; mụbe onye Chileke kuru mee ọ́ mu buru onye-ishi-ozì Kéreshi Jizọsu. Onye mu l'iya ede ẹkwo-a bụ nwanna anyi Timoti. Ndu anyi ede iya anụ bụ Chìochi kẹ Chileke lẹ Kọrentu mẹ iphe, bukpoò ndu-nsọ, bu l'alì Akaya l'ophu.

² Anyi sù ọ́ Chileke, bụ Nna anyi yẹ Nnajiuphu, bụ Jizọsu Kéreshi meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphọ g'unu buru l'ẹhu-guu.

Pọlu ekele Chileke

³ Unu g'anyi kele onye ono, bụ Chileke bya aburu Nna kẹ Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi. Ọo ya bụ Nna ophu aphụ obu-imemini nkiya nyiberu anyibe; bya aburu Chileke, bụ iya bẹ ndumobu l'ophu shikota l'ẹka. ⁴ Ọ bụ iya bụ onye aduje anyi obu l'iphe, bukpoò iphe-ẹhuka, anyi ejekpọo ejeje; g'anyi adukwanu ike ọ́ ndu ọ́o obu m'ẹphe -nọdu eje iphe-ẹhuka g'ọ́ dughabe. Anyi egudekwanu ndumobu ono adu ndu ọ́o. ⁵ L'ọ́ kwa g'anyi yi l'iphe-ẹhuka, nyiberu anyibe, Kéreshi jeru bụ g'anyi yihukwapho lẹ ndumobu, nyiberu anyibe ophu Kéreshi adu anyi. ⁶ Sù-a; ọ́ -buru l'anyi eje iphe-ẹhuka; unu makwaru l'iphe-ẹhuka ono, anyi eje bukwa g'ee-shi ọ́ Chileke adu unu obu; teme ọ́ bukwarupho g'ee-shi ọ́ Chileke adzọo unu.

Teke Chileke adukwanu anyi obu; ono aburu iphe, unu e-gude shihu obu ike teke unu a-nodu ata nshi eje egube iphe-ehuka ono, anyi eje ono. ⁷ Oobujeru anyi -nyata unu; anyi asu l'anyi maru-a l'unu a-pfushia ike. Noo kele anyi maru l'oo g'unu yi l'iphe-ehuka, anyi eje-a bu g'unu yihukwapho le ndumobu ophu Kereshi adu anyi.

⁸ Unwunna anyi; iphe, anyi eme g'unu maru bukwa k'iphe-ehuka, anyi jeru le Eshiya. Ewere, meru anyi meghakwaru anyi aka k'ophu o du g'onye e boru ivu, nyi-kworu iya olu. O tsuta-beru anyi l'ehu k'ophu anyi eshiedu rikwadaa l'anyi e-mechaa dzukwaduru ndzu ozo. ⁹ Mbu-a; anyi shi rja l'e kpewaru anyi mpfugbu; ole ono tukoru buru iphe, e-me g'anyi ta anodu arj l'anyi a-du ike dzoo onwanyi; mekwaapho g'anyi wotachia onwanyi ye Chileke l'eka, bu iya bu Chileke l'adu je ike mee g'onye nwuhuru anwuhu shi l'onwu teta dzuru ndzu. ¹⁰ O dzotaru anyi l'ejo ogo ono, gege eri anyi ishi ono. O bukwarupho g'oo-noduje adzo anyi bu ono. Oo ya buwaa aka enya anyi du l'oo ya a-dzota anyi. ¹¹ Unubedua kwapho; unu yekwarupho anyi aka; unu pfuje nuru anyi Chileke. Oo ya bu; g'aa-du igwe kele Chileke ekele ehuru anyi; kele iya k'eze-iphe-oma, o meru anyi; kele o numaru olu ikpoto ndu epfu anu iya nu.

Polu agbanwe iphe, o tuberu

¹² Obu anyi meru g'o doo anyi enya ren-gurengu le ndiphe ta aghachadu umere anyi aghacha; ophu ntuphu-ire adudu iya; kelekele

mẹ a -bya l'ẹhu anyi l'unu. Umere anyi pfuru nhamunha l'iphu Chileke. Ọ buru iphe ono bẹ anyi aba aba iya. Ọ tọ bukwa lẹ mmamiphe kẹ ndiphe bẹ o shi; ọ kwa eze-iphe-oma, Chileke l'eme. ¹³ L'iphe, anyi ederu unu bukwa iphe, unu a-du ike guta maru iphe, o pfuru. Mu elekwa ẹnya l'oo-mechaa dogbua unu ẹnya ree; ¹⁴ mbu iphe ono, doru unu ẹnya ẹka lanu ẹka lanu nta-a ono. Unu maru lẹ mboku ono, Nnajiuphu anyi, bu Jizosu a-bya ono bẹ unu a-huma iphe, a-zobe gude anyi aba l'abaa; anyibedua egudekwapho unu abakwapho.

¹⁵ Ọ kwa l'o doru mu ẹnya l'unu maru iphe ono; meru g'o gude mu shi su lẹ mu a-byaadaa ndu-unu bya emee g'urwu gbaarụ unu k'ugbo ẹbo. ¹⁶ Mu eshiwaro elieli jeshia Masedoniya. Mu -shiepho Masedoniya lwaje me mu abatakwanu ozo byapfuta unu me unu edua mu ije ge mu jeshia Jiudiya. ¹⁷ ?Ọ du unu ge mu shi agha onwomu aghagha teke ono, mu shi tube iya egube ono? ?Tọ unu riru lẹ mu epfuje iphe nkemu ge ndiphe. L'ọ kwa ndiphe asuje: Ee l'iphe, uche phe suru: Waawa. ¹⁸ Tuswekwa! Ọ kwa ge Chileke l'onwiya bu onye gbaru g'e gude ire iya ẹka bu g'iphe, anyi epfu gbaru g'e gude iya ẹka lẹ Ee anyi bu Ee; Waawa anyi buru Waawa. ¹⁹ Lẹ Jizosu Kéreshi ono, bu Nwa Chileke ono, Sayilasu pfuru unu opfu iya ono; Timoti pfiaru iya unu ono; mbedua l'ishi onwomu pfiaru iya unu ono ta abukwa egube onye asuje Ee l'iphe, uche iya suru Waawaa. Ọ chikwaa iphe, ọ bu bu lẹ Kéreshi ono -sūwaa Ee bẹ ọ bu Ee. ²⁰ Ọo ya bu lẹ Chileke shi l'ẹhu Kéreshi

ono emeēbekota iphemiphe, yebe Chileke kweru ukwe iya. Noo g'o gude anyi nọdu eshije iya l'ẹka sù "Amẹnu"; g'ee-shi nno kwabẹ Chileke ùbvù. ²¹ Oo Chileke meru g'onye l'unu shi l'ẹka Kéreshi pfuru pfushia ike; tẹme ọ bukwaru iya phọ họtaru anyi. ²² O meru anyi iphe-ọhubama, egoshi l'anyi bụ ndu nkiya bya eworu Unme-dụ-Nsọ nkiya ye l'obu anyi gude goshi iphe ono, o kweru anyi ukwe iya l'oo-mechaa meeru anyi ono.

²³ Oo Chileke ono bẹ bụ ekebe mu. Mbụ; g'o mekwaa mu g'ọ dụ iya ree mẹ ọ -bụdu ire-lanụ bẹ mu epfu-a: Iphe, kparụ iphe, mu harụ abya Kọrentu bụekwapho gẹ mu ata abaduru unu mba shii. ²⁴ Anyi te emekwa g'anyi tubujeru unu iphe, unu e-kweta; eshinu unu pfụ-shiru ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kéreshi. O chia iphe, anyi shiberu ite iya bụ g'anyi tuko atuko mee g'ẹhu kabaa unu atso-shi uto ike.

2

¹ Noo g'o gude mu gude obu mu g'ọ ha sù lẹ mu ta abyaedu ndu-unu; bya unu akpatsu aphụ ọzo. ² Lẹ teke ọ bụ lẹ mu kpatsuharu unu aphụ ọzo; ?buhunu onye a-nọdu emehunu g'ẹhu tsoje mu uto? ?Buhukwapho ndu ono, mu kpatsuru aphụ-a? ³ Noo g'o gude mu dee iphe ono, mu deru ono; g'ọ tọ bụ ọme mu byaru; mẹ ndu gege eme g'ẹhu tsoo mu uto agbẹ kpatsuahaa mu aphụ. L'iphe, doru mu ẹnya bụ l'unu -mewaa g'ẹhu tso mu bẹ ẹhu a-tsoahakwapho unubedua uto. ⁴ Teke mu ede ekwo ono bẹ o shikwa atsu

mu l'ehu k'ophu ehu eshidu buru mu ehu; mbu-
a; aphu jikwaru mu obu; mu nodu ehubu enya-
mini ede iya. Mu te edekwaru iya ge mu kpatsu
unu aphu. O chikwaa iphe, mu gude dee ya bu
g'oburu iphe, e-me g'unu maru le mu yenukaru
unu obu.

Aguru onye a huru ahuru nvu

⁵ O -buru l'o duru g'unu ha onye mewaru onye
ozo egube iphe, aphu ono; unu makwaru l'o to
bukwa mu be o meru iya; o kwa unubedua g'unu
ha be oome iphe, aphu obu. Ole mu tee jedu
iya ro epfunuka. Oo 'epho iphe, mu epfu bu l'o
ghuduru me o buwaru unu g'unu ha be o meru
iphe, aphu ono. ⁶ Onye ono be mu epfukwa su
l'ahuru ono, unu ka l'otu hua ya ono dukwaa
ree; g'a ta hukwa. ⁷ O chia iphe, unu e-me nta-
a bu g'unu ghakobe gwaru iya nvu dua ya obu; a
-nonya o gude agu aphu; obu phefu iya. ⁸ Oo ya
bu l'iphe, mu arwo unu bu g'unu mee g'o maru
l'unu yeru iya-a obu. ⁹ L'iphe, mu shi gude deeru
unu ekwo pho bukwa ge mu hushikwa unu
ama; maru ?unu emeje-a iphemiphe, mu suru
g'unu mee. ¹⁰ Iphe, bukpo onye unu guru nvu
l'iphe, bukpo iphe, o mesweru be mbedua l'ishi
onwomu gwakwaru nvu. Iphemiphe, mu guru
nemadzu nvu iya; mbu me o -nwekwaru iphe,
mu guru nvu iya; be bukwa l'iswi ehu unu be
mu no l'iphu Kereshi gua ya. ¹¹ Oo ya bu g'eeshi
egube ono gbobuta Nsetanu g'o to gbahaa anyi
l'eregede eshinu anyi macharu iphe, o tuberu
ememe majia ya enya.

Teke Polu no le Tirowasu

¹² Sù-a; lẹ teke ono, mu jerwuru Tirowasu je asa ozi-oma ke Kéreshi ono be mu rwuru je ahuma lẹ Kéreshi mewaru ọzo dukpooru mu okpobe adudu ge mu bya ejeeru iya ozi. ¹³ O le mu rwuru ophu ehú ebvukpodaaru mu ebvuru; kele mu rwuru; ophu mu ahumaduru nwanna anyi, bu Tayitosu l'eka ono. Tóbudu iya bu; mu parú phe haa; o buru mu eje Masedoniya.

Etso Kéreshi gbọ oḡboo

¹⁴ Mu asu Chileke l'ọ du ike; yebedua, shiwa l'iphe ono, Kéreshi meru ono; eduphe anyi; anyi nodu Kéreshi l'eka agbo oḡboo; k'opu bu ekameka, anyi jeru eeshi l'ehu anyi maru onye yebe Chileke bu; waa k'opu ozi-oma ono avo ekameka pfurufuru g'iphe, mkpo iya eshi kwekweekwee. ¹⁵ L'iphe Chileke be anyi du ge mkpo ozi-oma ono, eshi kwekweekwee l'ehu ndu a dzotaru; me l'ehu ndu ala l'iswi ono. ¹⁶ L'ọ duru ndu ophu mkpo ozi-oma ono atagbu l'ephe; o duru ndu ophu o meru g'ephe nodu ndu. Oo ya bu; ?bu onye suru eje egube ozi, du nno? ¹⁷ Anyibedua ta arwutoshikwa ozi-oma ono arwutoshi ge ikpoto ndu ozo eme iya. Anyibedua, Chileke ziru-a egudejekwa obu iphoro epfu opfu ono l'iphe iya, bu iya bu iphe, gbaru ndu egeru Kéreshi ozi.

3

¹ ?O du unu g'anyi wataru aja onwanyi ajaja ozo to? ?Bu g'e dee ekwo l'anyi bu ndu ire-lanu nu anyi g'anyi nu unu ge ndu ozo anuje unu? To ?Bu g'anyi su g'unu nu anyi ekwo, l'egoshi l'anyi

bụ ndu ire-lanụ g'anyi parụ gę ndu ọzo apajęru? ² Ọ kwa unubędua l'onwunu bụ ękwo, e deru nụ anyi. Ękwo k'ono bę e deru ye anyi l'ọkpoma g'onymonye guje g'o doo ya ęnya. ³ Ọ bụwaa g'unu goshije l'unu bụ ękwo ọphu Kéreshi deru nụ anyi g'anyi pajęru. Ękwo ọbu ta abudu mini-ękwo bę e gude dee ya. Iphe, e gude dee ya bụ Unme, shi l'ęka kę Chileke; mbụkwa Chileke ọphu dzụ ndzụ. Ọphu ęka e deru iya abudu lę mkpuma, dụ g'okwekpu; ęka e deru iya bụ l'obu nemadzụ.

⁴ Iphe, anyi gude epfu nno bụ lę Kéreshi mewaru anyi g'anyi gudeje ire Chileke ęka. ⁵ Iphe, mu epfu-a ta abụkwa l'o nweru ike, dụ anyi l'ęhu, bụ ike, anyi e-gude epfu l'anyi sụru eme ęgube iphe ono. Ike, anyi nweru bükwa Chileke bę o shi l'ęka; ⁶ yębedua, bụ iya meru anyi sụru eme g'a maru l'anyi bụ ndu ejeru Ọgbandzu ọphúú ono ozi. Ọ tọ bükwa ekemu ọphu e deru l'ękwo bę ọnuje anyi nta-a. Ọ kwa Unme-dụ-Nsọ nkiya bę ọnuje anyi. L'ekemu ọphu e deru l'ękwo egbukwa egbugbu; obenu lę Unme Chileke l'anuje ndzụ.

⁷ Sụ-a; ọ bụru l'ekemu mgbu-ọnwu ono e deru kaa ya akaka lę mkpuma, dụ bachibachi ono bę gburu nwịinwii; k'ọphu bụ lę unwu Ízurelu ta adudu ike lee Mósisu ęnya l'iphu; mbụ ogbu nwịinwii ọphu e-mechaa phukashihu nụ; ⁸ bụchia ozi Unme-dụ-Nsọ eje taa kabadaa adu akpabiri? ⁹ Teke ọ bụ l'ozu, nmaru ikpe-ọnwu ono dụ-be akpabiri ęgube ono bę ozi k'apfubekoto ono a-kabakwanu adu akpabiri. ¹⁰ Ọo ya bụ;

l'e -pfuje iya epfupfu; mu asu l'ogbu-nwiiinwii ophu uzo mbu pho gude ta adudu iphe, o bu l'eka ogbu-nwiiinwii ke nta-a no. Ogbu-nwiiinwii ke nta-a ono bu ogbu-nwiiinwii, nyiberu anyibe. ¹¹ Le teke o bu l'iphe ono, l'e-mechaa phukashihu nu ono du-be akpabiri egube ono be ophu aduwaro adudu a-kabakwanu adu akpabiri.

¹² Oo ya bu l'e -shinu enya anyi du l'egube iphe ono be anyi apfushije ike asa kpa kpa. ¹³ Anyi te emedu ge Mosisu, jeru je achita ekwa phuchia iphu ge ndu Izurelu ta ahuma iya iphu g'ogbu-nwiiinwii ono chihuada. ¹⁴ Ebe o bukwa l'ephe ta ahumaduru iya; Chileke kwechikwaru phe pho enya; kele obujeru ephe -nodu agukpoo ekwo ogbandzu k'akahu ono; mbukwa jasun tanu-a; odu g'e gude egube ekwa ono phuchikwaa phe pho iphu g'ephe ta amaru iphe, ephe agu. Oo 'epho atugba onwonye le Kereshi kpurumu l'aphufu ekwa ono. ¹⁵ Mbu-a; obujeru teke ephe agu ekwo ekemu Mosisu ono; mbukwa byasu nta-a; egube ekwa onoya aphuchie phe pho egomunggo. ¹⁶ Ole o kwaa g'ekwo-opfu Chileke pfuru ke Mosisu bu g'oo-du ndu Izurelu; l'ekwo-opfu Chileke pfukwaru ke Mosisu su: "Obujeru teke o ghawaru Nnajiuphu iphu; ekwa ono aphufu." ¹⁷ Oo Nnajiuphu ono bu Unme-du-Nso ono. O buru l'eka Unme-du-Nso ono be ato l'egbu shi. ¹⁸ Anyibe ndu ono g'anyi ha bu ndu adudu iphe, phuchiru anyi iphu; anyi nodu ele ogbu-nwiiinwii ke Chileke ono enya g'onye ele enya l'onyo; o gbanwee anyi; anyi du g'o du; mbu shi l'ogbu nwiiinwii kaba egbu nwiiinwii. Onye o

shi l'ẹka b̄uru Nnajiuphu ono, b̄u Unme-du-Nso.

4

Ẹku, nọ l'ite-urwa

¹ Ọo ya b̄u; l'eshinu Chileke phuru anyi obu-
imemini bya eworu ozi ono ye anyi l'ẹka b̄e ike ta
ab yakwa abv̄u anyi l'ozi ono. ² Iphe, anyi j̄ikaru
b̄u iphemiphe, b̄u iphe-iphere; mb̄u iphe, eeme
l̄e mpya. Anyi te emedu iphe ẹregede; ọphu anyi
agwadu opfu Chileke ngwaragwa. Iphe, anyi
emejehia b̄u l'anyi epfufe ọkpobe-opfu ono t̄u
ya jala. Anyi anọduje l'iphu Chileke eme ẹgube
ono g'on yemonye egude nno shi l'obu iya maru
ndu anyi b̄u. ³ L̄e teke ọ b̄u l'ozi-oma ono, anyi
ezi ono b̄u iphe, e gude iphe kwechia ekwechi;
ọ kwa l'ẹnya ndu ala l'iswi b̄e e kwechiru iya
iphe ọbu. ⁴ L̄e Obutuswe, b̄u iya b̄u ishi k̄e
ndu mgboko-a b̄e woakwaru ẹka pyichia ndu b̄u
ekwegekwe l'egomunggo g'o mee k'ọphu ẹphe
taa h̄umadu ìphóró, shi l'ozi-oma ono, echiru
ph̄e swacha swacha ono. Ìphóró ono egoshi
ogbu-nw̄inwii k̄e Kéreshi. Ọ b̄uru l̄e Kéreshi
ono b̄e a h̄umaru Chileke l'onwiya. ⁵ Ọo ya
b̄u; l'ọ t̄o b̄ukwa onwanyi b̄e anyi anọduje epfu
g'a maru. Ọ kwa Kéreshi Jizosu, b̄u Nnajiuphu
anyi ono. Anyibedua l'ishi onwanyi b̄uekwapho
ndu ejeru unu ozi l'iswi ẹhu Jizosu. ⁶ Ọ kwa
Chileke ono, s̄uru g'ìphóró shi l'ọchii nwua phoo
ono b̄uhukwapho Chileke, meru g'ìphóró iya
nwukwaapho phoo l'ime obu anyi. Ọo ya b̄u ḡe
ndiphe, amaru ọdu-biribiri k̄e Chileke; mb̄u ọdu-
biribiri, shi l'iphu Kéreshi egbu nw̄inwii.

⁷ Sù-a; anyi dọkwapho g'ite, e gude ọrwa kpua, Chileke woru iphe ono, ereshi ire ike ono, bụ iya bụ ìphóró iya ono woru dẹ. Iphe, o gude dẹ ya nno bụ g'a hụma l'ike iya ono, nyiberu anyibe ono te eshidu anyi l'ẹka; l'ọo yẹbedua bẹ o shi l'ẹka. ⁸ Aanọduje akpa anyi ẹhu tekenteke l'ẹkameka; ọle ọ tọ bụkwanu l'aakpapyajẹ anyi ishi. A -nonyaa iphe, aharu atsu anyi l'ẹhu k'ọphu anyi taa majeeduru iphe, anyi e-me; ọle ọkpoma eshihujẹla anyi ike. ⁹ Eemeje anyi ewere; ọle Chileke te ebuhajekwanu anyi ẹka. E chitsuje anyi; ọle e te echigbujekwanu anyi echigbu. ¹⁰ Mbọku-mbọku bẹ anyi ejeje iphe-ẹhuka ono, Kéreshi jeru teke ono, ọobyaa anwuhu ono. Ọo ya bụkwapho g'aa-huma ndzụ, shi l'ẹka Jizosu l'ẹhu anyi. ¹¹ Ọ tọ dọkwa tekenteke anyibe ndu ọphu dzụ ndzụ ta atso-gejeduru atso-geru l'ọnu ọnwu; l'opfu ẹhu Jizosu; g'aa-huma ndzụ, shi l'ẹka Jizosu, dọ anyi l'ẹhu ọwaa, a-nwuhu anwuhu-a. ¹² Ọo ya bụ l'ọnwu swiru anyi; ndzụ swikwanuru unu.

¹³ Sù-a; l'ẹkwo-opfu Chileke bẹ e dekwaru sù: “Mu kweru kẹ Chileke. Ọ bụru iphe ono meru g'o gude mu nọdu epfu opfu iya.” Ọ bụru l'anyi kweru kẹ Chileke ẹgube ono meru g'o gude anyi nọdu epfukwapho opfu iya. ¹⁴ Ishi iya bụ l'anyi maru lẹ Chileke ono, meru gẹ Nnajiuphu, bụ Jizosu shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ ono l'emekwapho g'anyi shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ opfu l'anyi lẹ Jizosu tųgbaru bụru nanu; l'ogbe teke ono tųko anyi l'unu duta bya edobe l'iphu iya. ¹⁵ Iphemiphe ono bụkota l'opfu ẹhu unu. Ọo ya bụ g'eze-iphe-oma kẹ Chileke akabaa erwu

ndu dū igwerigwe ẹka. Eze-iphe-oma ono emee g'a dū igwe kabaa ekele Chileke ekele; shikwapho nno kwabẹ iya ùbvù.

¹⁶ Oo ya bụ l'ike ta abyakpoda abvụ anyi l'ozi ono. A makwaru-a l'ẹhu anyi libahuwaru alibahu tẹme o nọdu abyawaa anwuhu; obenu lẹ ndzụ ono, Chileke nuru anyi ono bẹ ọonoduje eme mbọku-mbọku g'ọ dū ọphúú ọphúú.

¹⁷ Tẹme iphe-ẹhuka, anyi eje-a, dū nwanphe-a; tẹme ọphu o dudu g'oo-nọ-beru-a; l'e-mechakwaa setaru anyi ùbvù, a-dū shi; mbụ ùbvù ọphu nyiberu anyibe k'ọphu aamadụ g'aatu onu iya; tẹme ọphu o bvudu abvubvu.

¹⁸ Iphe, anyi chiru upfu ye ta abukwa l'iphe, eele l'ẹnya; o chikwa l'iphe, ẹnya ta ahumaduru. L'iphe, ẹnya l'ele ta adukwa ẹka ọono-bejeru; obenu l'ọphu a ta ahumadu l'ẹnya l'a-nọ ojejeje.

5

Unuphu, anyi e-buru l'imigwe

¹ Anyi maru lẹ teke a phokataru nwa mkpu ọwa-a, anyi bu l'eliphe-a; bẹ anyi nweru-a unuphu ọzo, Chileke kwaru anyi. Ulo k'ono ta abudu ẹka bẹ e gude kpua ya. O bụ ulo ọphu anyi a-nọ ojejeje l'imigwe. ² Sụ-a; anyi a-nọjeekwapho atsu pfuu lẹ mgboko-a jasụ g'anyi a-nọ-beru. Iphe, ẹgu iya agụ anyi bukwa teke Chileke eme anyi ewota ogwehu ọphúú ono, Chileke e-shi l'imigwe nụ anyi ono yee g'uwe. ³ Oo ya bụ; anyi -yewaa ogwehu ọphúú ono g'uwe; anyi taa duedu g'anyi gba ẹhu oto. ⁴ Lẹ teke anyi nọkwadu l'ime ogwehu ọwa-a, anyi nweru nta-a

bẹ anyi atsukwa pfu g'anyi vu ivu-erwa; ophu o dukwanu anyi g'a su l'anyi togboru ogwehu owa-a, anyi nweru nta-a. Iphe, egu iya gbẹ agụ anyi bu g'a gbẹ yepyabefua anyi ogwehu ophuu ono l'eli iya. Oo ya bu g'ogwehu ono eshi egube ono lwee owa-a, e-mechaa nwuhu anwuhu-a. ⁵ O kwa Chileke l'onwiya bu onye eme ire l'ehu anyi g'eeshi g'ehu anyi eyee ogwehu ophuu ono g'uwe; kele o nuru anyi Unme-du-Nso gude goshi anyi iphe ono, o kweru ukwe l'oo-me ono.

⁶ Oo iphe ono meru g'o gude obu nodu eshihujẹ anyi ike tekenteke kpo. Iphe, anyi maru bu le teke anyi no ndzu eme ehụ anyi ehụ anyi bẹ anyi ta anodu Nnajiuphu l'eka. ⁷ Iphe, anyi gude buru bukwa l'anyi kwetaru l'ebe abụ l'anyi humaru l'anya. ⁸ Obenu le mbedua epfu su l'obu te etedu anyi ophe; teme o nodu ehe anyi ihee aparu ogwehu owa-a haa; je g'anyi le Nnajiuphu buwaruro eburu. ⁹ Oo ya bu l'iphe, anyi ese akanya iya bu g'anyi meje iphe, du iya ree; me anyi no l'ibe iya; me anyi no le mgboko-a. ¹⁰ Le g'anyi hakotakpoo; byafutajekwa bya apfuru l'iphu Kereshi me o -byaepho ekpe ikpe. Oo ya bu; g'onyenonu a-nata iphe, rwuberu iya nu; m'o bu k'oma-o; m'o bu ejo iya-o; onyenonu anata ugwo iphe, o meru teke o no ndzu le mgboko-a.

Eshi l'eka Kereshi eshita Chileke onya

¹¹ O kwa l'oo l'anyi anoduje atsu Nnajiuphu ebvu opfu l'anyi maru l'oo ya e-kpe ikpe ono meru g'o gude anyi nodu anoduje eme g'anyi pfuta ndiphe yeru iya. Obenu l'oo Chileke makotaru g'anyi gbaru; teme o dukwa mu pho

g'unubedua l'onwunu makwarupho anyi l'obu unu. ¹² Anyi te etukwa onwanyi epha l'iphu unu ozo; o chia iphe, anyi eme bu g'anyi goshi unu iphe, unu a-zobe okpa gude anyi eku onwunu; oo ya bu g'unu a-majeru onu, unu e-yeru ndu ono, egudeje g'ephe gbaru l'eli ehu aba abaa; hakwaa g'ephe gbaru l'ime obu phe ono. ¹³ O -bukpooru nu l'oo egomunggo swehuru anyi be iphe, anyi epfu bukwa Chileke be anyi epfudoru iya. Teke o bu l'egomunggo anyi dua nhamunha bukwa-a l'opfu ehu unu be o bu. ¹⁴ L'iphe, bu iya emeje anyi eme g'anyi eme-a bukwa eye obu ophu Kereshi yeru anyi. Kele iphe, kwatakpooru doo anyi enya okpobe edodo bu l'oo onye lanu nwuhuru l'iswi ehu oha. Oo ya bu l'oo oha nwuhuru. ¹⁵ O nwuhu-chiru oha l'opfu. Oo ya bu ge ndu no ndzu ta adzheru ndzu ono dzu-doru iya onwophe. O chia g'ephe dzuru ndzu dzu-doru iya onye onoya, nwuhu-chiru phe onwu; e mechaa o shi l'onwu teta dzuru ndzu ono.

¹⁶ Su-a; eshi nta-a be o to dukwa onye anyi elekwadu enya, ndiphe ele amadu; teme anyi amaru g'onye obu gbaru. Anyi -shi elejekpoonu Kereshi enya, ndiphe eleje amadu maru g'o gbaru; nta-a be anyi te elehekwa iya egube ono. ¹⁷ Oo ya bu l'onymonye, no l'ime Kereshi buwaa onye e meru k'ophuu. Akahu iphe bvukwaru; iphemiphe buwaru iphe ophuu! ¹⁸ Iphemiphe-a bukota Chileke be o shi l'eka. Chileke shikwanu Kereshi l'eka mee g'anyi l'iya doshia; bya eworu ozi k'edoshi opfu ono ye anyi l'eka. ¹⁹ Oo ya bu le Chileke shi Kereshi l'eka edoshi opfu duru

yẹ ndiphe mgburugburu; oṣhu oṣogukoeduru pḥe iphe-eji, eṣhe anọduje eme iya. Tẹme o yekwaaphọ anyi ozi k'edoshi opfu ono l'ẹka.

²⁰ Oo ya bụ l'anyi bụ ndu nọ-chiru Kéreshi. Chileke gbẹ anyi l'ẹka arwọ ndiphe arwọrwo. Anyi nọ-chiru Kéreshi arwọ unu sụ: unu kwe g'e doshia opfu, duru unu lẹ Chileke. ²¹ Kele Chileke meru iya o vuta iphe-eji anyi l'ophu l'ẹbe abụ l'o mejeru iphe-eji; k'ophu anyi e-shi iya l'ẹka tuko bya aburu ndu pḥuberekoto gẹ Chileke.

6

¹ Oo ya bụ l'anyibe ndu anyi lẹ Chileke gba mgba eje ozi-a; l'arwọkwa unu arwọrwo sụ g'unu ta anatakwa eze-iphe-oma ke Chileke-a mee ya g'ọ bụru ọla-l'iswi. ² L'ọ sụkwaru:
 “Teke ọ gbaru l'angabẹ nchị
 bẹ mu ngabẹru ngu
 nchị.

O rwua l'eswe ndzọta;
 mu dzọo ngu.”*

Gẹ mu kakwaru unu; ọ kwa nta bụ eswe eze-iphe-oma ke Chileke. Ọ kwa ntanụ bụ eswe ndzọta.

Iphe-ehuka, Pọlu eje

³ Ọ tọ dukwa onye ọ dụ anyi g'a sụ l'o pḥutoşhiru ozi, anyi eje. Ọ bụru iphe ono meru g'o gude anyi nọdu eme g'ọ tọ dụ onye umere anyi a-gbẹ bụru upfu dụ iya l'okpa. ⁴ Ọ chia iphe, anyi emejehia bụ l'anyi egudeje iphemiphe, byapfutaru anyi egoshi l'anyi ejeru

* 6:2 6:2 Gūnaa Azá 49:8.

Chileke ozi. Anyi ataję nshi mę iphe-ęhuka -byapfuta anyi; ọzoo mę oke mkpa -byaru anyi; ọzoo mę a -nọdu akpa anyi ęhu. ⁵ Eechi anyi iphe; bya atų anyi mkporo; bya eyeru anyi mkpaka. Anyi ejegbu onwanyi l'ozii; ębe anyi edobejedu ishi l'oshi; anyi nọdu akwa ęgu. ⁶ Ntucha ta adukwa lę ndzų anyi; iphe nọdu edoje anyi ęnya; anyi nọdu atajeru iphe nshi; nweru obu ọma; nọdu l'ęka Unme-du-Nsọ; nweru n-yemobu ọphu abudu l'eli-ọnu; ⁷ epfu ire-lanų; nọdu l'ike kę Chileke chiru ngwọgu k'apfubekoto l'ękutara mę l'ękicha; ⁸ mę a -nọdu akwabę anyi ọbvù; ọzoo l'akwa anyi eswe; mę a -nọdu epfu l'anyi eme ęji; ọzoo l'epfu l'anyi eme ree; eeme anyi g'anyi bu ndu ęregede; obenu l'anyi bu ndu ire-lanų; ⁹ eeme anyi gę ndu amadu amama; obenu l'a makwanuru anyi rengurengu; gę ndu anwuhu anwuhu; ọle anyi dzukwanu ndzų; gę ndu echi ęchachi; ọle e te echigbukwanu anyi echigbu; ¹⁰ gę ndu agu aphų; ọle anyi anọdujeele-a ete ęswa tekenteke; gę ndu ukpa; ọle anyi meru ikpoto ndu nemadzų ęphe nweru iphe; gę ndu adudu iphe, ęphe nweru; ọle anyi tukoru iphemiphe, nweru.

¹¹ Sų-a; unubę ndu Kọrentu; anyi toęboakwaru unu iphemiphe ęba; anyi bya eghebewaru unu ọkpoma anyi ọnu. ¹² Anyi te ewofukwaru unu obu; ọ chikwa unubędua wofuru anyi obu. ¹³ Sų-a; unu gheberu anyi obu unu ọnu g'anyi gheberu unu obu k'anyi-a. Nta bę mu epfuakwaru unu opfu, nna epfujeru unwu iya.

Ezehuru iphe, adudu Chileke ree

¹⁴ Unu lẹ ndu ekwedu kẹ Chileke ta atugbakwa buru nanu. Kele-a; ?bu gunu be apfubekoto yele eme ejo-ememe gude buru nanu? ?Denu g'iphoro yele ochii e-shi dogba ehu? ¹⁵ Kereshi yee Obutuswe ta ayikwa chia idzu agbaru mgba mee iphe lanu. Oo ya bu; ?buhunu gunu be onye kweru kẹ Chileke yee onye ekwedu kẹ Chileke gba mgba? ¹⁶ Su-a; ?denu g'eeshi wota eze-ulo Chileke yee ulo-nshi dogbabe? O kwa anyi bu eze-ulo Chileke; mbu Chileke ophu no ndzu. Le Chileke pfukwaru iya l'onwiya su:

“Mu e-buru eburu l'ime
phe tsojeru phe eje
ekameka, ephe eje.
Mu aburu Chileke,
doberu phe nu;
ephe aburu ndibe mu.”†

¹⁷ Noo g'o gude Chileke pfukwaapho su:

“Unu hofuta onwunu l'echilabo
phe bya anodu iche.

Unu te eyejekwa eka l'iphe,
aaso nsoghe mu
anatakwanu unu.‡

¹⁸ Oo ya bu ghe mu aburu nna
unu;
unu aburu unwu mu
unwoke me unwu mu
unwanyi.”§

---

† **6:16** 6:16 Gunaan Uke 26:12; Jier 32:38; Ezek 37:27. ‡ **6:17** 6:17 Gunaan Azá 52:11; Ezek 20:34,41. § **6:18** 6:18 Gunaan 2Sám 7:14; 2Sám 7:8.

Nokwa iphe, Nnajiuphu, bu Ọkalibe-Kakọta-Ike eepfu.

7

¹ Sụ-a; ndu mu; eshinu Chileke kweru anyi ukwe-iphe dū egube-a; g'anyi safukotanu onwanyi iphe, bukpo iphe, emerwū ogwehu bya emerwū obu nemadzū. G'anyi tsuje Chileke ebvu; g'anyi kukebeje ẹhu buru ndu dobekotaru onwanyi iche k'ophu anyi a-bukotaru ke Chileke okpobe aburu; meje iphe, o sūru g'anyi meje.

Ehu-utso Polu

² Unu menaa g'anyi maru l'anyi dukwadia unu l'obu. O to dukwa g'unu ha onye anyi mesweru; ophu o dukwa onye anyi dephuru; ophu o dukwapho onye anyi gudeje ugho mee iphe, apfuduru-oto. ³ Iphe, mu epfua ta abukwa le mu agbarwushi unu agbarwushi eshinu mu pfuhawaru su l'unu dukwa anyi l'obu shii. Anyi l'unu bu nanu; me anyi dzu ndzu-o; me anyi nwuhuru anwuhu-o. ⁴ Mu anoduje asa kpa kpa l'opfu ẹhu unu; mu nodu egudeje unu aba l'abaa. Anyi no le mkpamehu; ole unu adujekwanu mu obu; teme ẹhu nodu atsoje mu ntumatu me mu -nyata unu.

⁵ L'anyi batakwaru Masedoniya; ophu ẹhu ebvubaeduru anyi ebvuru. A nodu emeepho anyi mkpawere l'ekameka. Opfu du l'etezi; ndzu-agugu du l'ime-ulo. ⁶ Obenu le Chileke, bu onye aduje onye aphu tsoru obu be gudewaa abyabya, Tayitosu byaru gude dua anyi obu.

⁷ Ophu o budua abyabya, o byaru kpurumu;

edo, o dokpoodaru anyi g'unu gude ɖa ya obu yiḥakwapho l'iphe, ɖu anyiḅedua obu. O pfuru anyi sù l'oogushi unu ẹgu ike ẹ mu l'unu hùma; l'unu agù aphù ọkpobe agùgu k'iphe, unu meru; ẹme l'unu agbajeru mu ọdzori shii. Onoya ẹ mekpooru mu ẹhu kabakpọo mu atso utso nta-a.

⁸ L'o betakpọonu ẹkwo-ozia, mu deru-a nọdu eme g'aphù jì unu obu; mu ta atakwa onwomu uta le mu deru iya. Teke mu gege ata onwomu uta bukwa teke mu hùmaru le mu gude iya mee g'aphù jì unu obu; obetaru ọ buerupho ke nwa teke ono. ⁹ Obenu le nta-a ẹ ẹhu atso waa mu utso. Ẹhu-utso mu ta abukwa l'ọ le mu meru aphù jì unu obu. Ẹhu-utso mu bukwa l'aphù ono meru izimanu iphe-ẹjì unu lwa unu azu. Aphù k'ono bukwa aphù ophu meru g'unu mee iphe, ɖu Chileke ree. Ọo ya bu l'ọ to ɖu iphe, anyi mekataru unu. ¹⁰ Kele nggumaphu ophu ɖu Chileke ree emeje g'izimanu lwa nemadzu azu g'adzọo ya; ophu atadu onwonye uta iya k'ono. O bekwanu le nggumaphu k'unwu-eliphe l'egbu egbu. ¹¹ Unu hùmaanaro iphe aphù ono, ɖu Chileke ree ono meru. Unu hùmaanaro g'unu yeberu ẹhu l'eme g'a maru l'unu pfuberekoto l'iphu Chileke. Unu hùmanu g'iphe, meru nu nwu-beru unu oku l'ẹhu. Sù-a; unu hùmanu g'unu atsube ebvu iphe e-menu. Unu hùmaru g'oogube unu ẹgu g'unu hùma mu; unu hùmaru g'oolwube unu l'obu g'unu gbaaru mu ọdzori. Unu hùmaru g'ọ ɖu-be unu g'unu hùa onye ono, mesweru nu ono ahùhù. L'ime iphemiphe ono ẹ unu goshiru l'ọ to ɖu ẹka o deru unu.

¹² Ọo ya bụ l'edede, mu deru ẹkwo-ozì onò tà akwatakwa bụrú k'iswì ẹhù onyè ọp̄hù mesweru nù; ọzoo k'iswì onyè ọp̄hù o mesweru. Ip̄hè, mu gude dee ya bụkwa g'ò mee g'unu maru g'unu agbaberu anyi ọdzorì l'ip̄hù Chileke. ¹³ Noo ya bụ l'ọdu nù phọ anyi obu.

A -gufukpooro adu obu ọp̄hù unu duru anyi; ẹhù kabakpooro anyi lẹ Tayitosu utso l'unu tukoru g'unu ha mee ya ẹhù bvuru iya ebvuru. ¹⁴ Lẹ mu tukwaru Tayitosu onu unu; gude unu aba l'abaa; e mecha; ọ buerupho gẹ mu pfuru bụ g'ọ dū; ọp̄hù unu emeduru mu ip̄hè-iphèrè. Ọ tọ dudu teke anyi ete epfujeduru unu ip̄hè, bụ ọkpobe-op̄fu. Nokwaphọ g'ip̄hè, anyi pfuru Tayitosu k'ẹhù unu tukoru bụrú eviya. ¹⁵ Ọ bụrú iya meru g'ò gude ọ nọdu akajebaa unu eyeshi obu ike mẹ ọ -nyata l'unu g'unu ha atukoje eme ip̄hè, mu sūru g'unu mee; waa mẹ ọ -nyata g'unu gude ndū-agūgu gude ayọ ọshì k'anonyakwaa unu mee ip̄hè, adudu iya ree; unu gude egube onò meshiaru iya l'ibe unu. ¹⁶ Nta-a bẹ ẹhù atsokpoo mu atsoshi mu iya ike lẹ mu gude ire unu ẹka ọkpobe egude l'iphemip̄hè.

8

Gẹ ndu kẹ Kéreshi a-nuje ip̄hè

¹ Ip̄hè, anyi eme g'unu maru; unwunna mu; bụ k'eze-ip̄hè-oma, Chileke meshiru lẹ Chiochi, nọgbaa lẹ Masedoniya. ² Kẹle mkpamẹhu, a kparū phẹ hūru phẹ ama hūshia phẹ iya ike. Ọlẹ ẹhù tsoleru phẹ-a tsoshia phẹ iya ike teke onò; k'ọp̄hù ẹphè sarū ẹka sagharu iya ẹka

l'anụ Chileke iphe; l'ẹbe abụ l'ẹphe nweru iphe ilile. ³ Gẹ mu e-pfubeere iya phọ bụ l'ẹphe nuru g'ẹka ha phẹ; bya anụkwapho nughata ẹgube ono. Ẹphe tũkpooru obu phẹ onyo ⁴ rwọo anyi rwoshia anyi ike sụ g'anyi kwerọ g'ẹphe lẹ ndu kẹ Kéreshi ozo gbaru mgba nuje iphe, g'e gude gbaaru ndu-nsọ mkpu. ⁵ Ẹphe meberu iphe ono g'anyi ari-vujeduru l'egomunggo. Ẹphe vukpoadaru ọzo gbeshi bya eworu onwophe ye Nnajiuphu l'ẹka; teme ẹphe gbeshi bya eworu onwophe yehukwapho anyi l'ẹka, bụ iya bụ g'ọ dū Chileke ree. ⁶ Noo g'o shitaru anyi rwọo Tayitosu; yẹbedua, bụ iya gbuberu ishi eje ozi ono; sụ iya g'o mekpọekwapho iphe, oome; g'o yekwaru unu ẹka g'unu jefufu ozi ono, unu eje ono l'ishi; mbụ ozi ono, unu eje k'eze-iphe-oma ono. ⁷ Iphemiphe, unu nweru bẹ unu nwekwaru nwegharu iya ẹka; mbụ l'unu kwetarū kwegharu iya ẹka; pfua opfu Chileke pfugaru iya ẹka; maru kẹ Chileke magharu iya ẹka; bya ekukebe ẹhu eye ẹka; bya eyekwaapho anyi obu yeshia ya ike. Ọo ya bụ g'unu nukwapho iphe nugharu iya ẹka g'e gude jee ozi k'eme iphe-oma ono.

⁸ Iphe, mu epfua ta abukwa l'ọo anmakobe; mu nọdu anmakobe iya unu. Ọo iphe, mu eme bụ gẹ mu goshi unu g'ọogu-be ndu ozo ẹgu eye ẹka; shi ẹgube ono mee unu g'unu goshi l'eye obu ophu unu yeru bụa ọkpobe eye obu. ⁹ Kẹle unubedua mahukwarupho eze-iphe-oma, shi l'ẹka Nnajiuphu anyi, bụ Jizosu Kéreshi; l'a makwaru-a lẹ Kéreshi nweru iphe shii; obenu l'o woleru-a onwiya mee onye ukpa l'iswi ẹhu unu. Ọ buri iphe, o meru bụ g'oo-shi l'aburu

onye ụkpa ono mee g'unu nweru iphe shii.

¹⁰ Ọnu, mu e-ye l'opfu ono bu ịe-a; ọ karu unu ree l'unu gbẹ nta-a mefufu iphe ono, unu wataru akaphuru ono l'ishi; kele ọ to budua l'oo unubedua vu uto chia idzu iya; ọ kwapho unubedua vu uto wata iya ememe. ¹¹ Ngwa; unu kukebenu ehu mee ya gbiriri jasu unu emebe iya. Ọ kwapho g'ọ phuru unu aphupu l'ehu teke unu wataru iya ememe bu g'emefufu iya a-odu aphu unu l'ehu. G'iphe, unu gude eme iya bukwarupho g'eka beru unu. ¹² Ịe teke ọ bu l'ogu ngu aguru anu Chileke iphe; be Chileke a-natakwa iphe, i nuru iya okpobe anata. Chileke atuje iphe, onyemonye nuru iya ịe g'onye ono nweberu. Ọ to tukwa iya ịe g'onye ono enwedu.

¹³ Ọ to bukwu iphe, mu epfu nta-a bu l'oo ge mu pata ivu ndu ozo bofua unu g'unu vuru; ephedua agbaru eka. ¹⁴ Obenu l'eshinu unu ka ndu eeje eyeru eka obu enweru iphe shii ke nwa nta; be iphe, du ree bu g'unu gbataru phe ịe mkpa, duru phe nu. Teke mkpa dukwanuru unubedua; ephedua nweru shii epe a-gbataru unu. Ọo ya bu l'unu ibekeboebo be eyeru onwunu eka enya nhamunha. ¹⁵ Ọ n'iya bu iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

“Onye kpotaru shii te

ekpoghaduru iya eka.

Opfu onye kpotaru nwanshii

ekpopeteduru.”*

Tayitosu ye ịe ndu epe l'iya swi

---

* 8:15 8:15 Guna Awu 16:18.

16 Anyi ekele Chileke ekele shii kẹ l'ọ kwaphọ g'ọophu anyi l'obu eyeru unu ẹka bu g'ọophuhukwapho Tayitọsu. 17 Ọ tọ budua l'ọ nataru arworo, anyi roro iya kpurumu; obenu l'ọophu iya l'ehu eye ẹka shii k'ọphu ọ turu obu iya onyo su le ya a-byapfutashia unu. 18 Anyi yekwarupho nwanna anyi nwoke ge ye l'iya swiru. Nwanna anyi ono bu onye a kwatakpo akwabe okpobe ubvu l'iphe, bukpo Chiochi le Chiochi. Ọ buru g'o gude ezi ozi-oma ono. 19 Teme a -gufukwaro onoya; ọ kwa Chiochi ge Chiochi ha hotaru iya woru iya ye su g'o tsoje anyi je ozi ono, anyi gude agbataru unwunna anyi ono. Anyi gude ozi ono ekutse Nnajiuphu teme anyi gude iya egoshi l'ọ du anyi g'anyi yeje ẹka.

20 Anyi tokwaru nwehu dee enya le mini eme k'ọphu ọ tọ du onye a-ta anyi uta g'anyi gude eme k'iphe-oma ono, nyiberu anyibe ono, e yeru anyi l'eka ono. 21 L'iphe, anyi tuberu ememe bukwa g'anyi meje iphe, du ubvu l'enya; ọ tọ bukwa ophu du ubvu l'enya Nnajiuphu be anyi e-meje nkinyi iya; obenu g'ọ bukwarupho iphe, du ubvu l'enya ndiphe.

22 Teme anyi yekwapho nwanna anyi ozo su g'ephe swiru bya. Nwanna anyi k'ono be anyi ahujekwa ama tekenteke maru l'iphe, agu iya nu bupho ge ya e-me eye ẹka. Nta-a be ọ kabakpo ya aphu l'ehu ge ya yeru unu ẹka; kele o gude ire unu ẹka ke b'ama g'e-me iya. 23 A bya le Tayitọsu; mu su l'ọo ya bu mu onye ebo; onye mu l'iya tukoru eje ozi-oma gude eyeru unu ẹka-a. Unwunna anyi ophu, ephe l'iya swi-a bukwanu

ndu ọp̄hu nọ-chiru ẹn̄ya Chìochi lẹ Chìochi tẹme ẹp̄he b̄uru ndu ekutse Kéreshi. ²⁴ Unu goshikwa ẹp̄hebedua waa Chìochi l'ophu l'unu yeru anyi obu ọkpobe eyeye; tẹme l'aba, mu egudeje unu aba b̄u-a l'o rwuberu iya.

9

Eme iphe-oma

¹ Mu te ejeeduro unu ederu ẹkwo k'iche k'iphe, unu a-nu ndu-nsọ, nọ lẹ Jierúsalem̄u. ² L'o doru mu ẹn̄ya l'ogua unu ẹgu eye ẹka; mu gudewaa unu aba l'abaa l'ip̄hu ndu Masedoniya. L'unubẹ un̄wunna anyi, nọ lẹ Akaya kwakọbeakwaruro k'eye ẹka e -shi k'akaph̄u. L'aph̄up̄hu, ọp̄hu unu l'ẹhu k'eye ẹka ono kpatsuwaru ndu d̄u igw-erigwe. ³ Ip̄he, kpar̄u ip̄he, mu s̄uru g'un̄wunna-a bya b̄u g'aba ono, anyi gude unu aba ono ta ab̄u ip̄he-mman̄u. Ọ b̄u-chia g'ọ d̄u gẹ mu pfuru s̄u l'unu kwakọbewaru eye ẹka. ⁴ Ọdumeka; ọ -b̄uru lẹ mu lẹ ndu Masedoniya har̄u sw̄iru bya; anyi bya ah̄uma l'ọ tọ d̄udu g'unu kwakọberu; ọ kwa iya b̄u l'iph̄ere ab̄uru k'anyi; kele mu s̄uwaru l'unu kwakọbewaru ree; ọ bururo unu bẹ ip̄here k'unu a-kabaa shii. ⁵ Noo g'ọ gude mu s̄u l'ọ d̄u ree g'un̄wunna-a vuru mu ọzo byaadaa ibe unu bya evuru ọzo kwakọbe ip̄he ono, unu kweru ukwe an̄unu ono. Ọo ya b̄u g'aamaru l'unu gude obu unu g'ọ ha an̄u iya; l'a ta atupfubeduru iya unu atupfube.

Eme omeluko

⁶ Ip̄he, unu a-nyatajẹep̄ho b̄u l'on̄ye emebeduru ip̄he, ha shii l'al̄i ta akpatajẹkwa

iphe, ha shii. Onye mebekwanuru iphe, ha shii l'alì bẹ akpatajẹ iphe, ha shii. ⁷ G'onyenonu nupho g'obu iya sūru g'ọ nū. G'ọ tọ dukwa onye a-nū ophu oogbe buru; ọ -nuchaa ya l'ọ taahaa onwiya uta; ophu ọ dukwa onye anodu anu iya g'ọ bu utu, ọ tufutaje; kele ọ kwa onye gude ehu-utso anu bẹ Chileke yeru obu. ⁸ Ozo buru lẹ Chileke sukwaru emeru unu eze-iphe-oma mee k'etsutsu iya; k'ophu unu e-nwekotajeru iphemiphe, bu iphe, mkpa iya duru unu; unu abyakwapho enweru iphe nwegharu iya eka k'ophu unu e-gude iya eme iphe, bu iphe-oma. ⁹ Oo ya bu iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

“Oosaje obu iya asasa nu ndu
 ukpa iphe;
 apfubekoto nkiya anoje
 jasū l'ojejoje.”*

¹⁰ Oo Chileke, bu iya anuje onye ako opfu iphe, oomebeje l'opfu iya; bya anuje iya nri su g'o ria-a; bẹ bukwapho onye a-nū unu akpuru-iphe, mkpa iya duru unu; unu ako. O buru iya bu onye e-me g'iphe, unu meberu l'alì mehu emehu k'ophu unu a-kabaa enwenwe; gude iya kabaa eme iphe-oma ono, unu eme ono. ¹¹ Chileke ono e-me unu g'unu nweru iphe okpobe enweru k'ophu unu e-meje iphe-oma tekenteke; oo ya bu g'aa-du igwe keleje Chileke ekele iphe-oma, unu shi anyi l'eka emeru phe. ¹² L'ozia, unu eja ta abulekwa-a mkpa ndu ke Chileke bẹ oome kpurumu. Iphe, o mefa bu l'aa-du igwe kele Chileke ekele kelegharu iya eka. ¹³ O kwa iphe

* **9:9** 9:9 Gūnaa Ebuu 112:9.

ono, unu eme ono e-goshi egube ndu unu bu. Noo ya bu aadu igwe jaa Chileke ajaja. Noo l'ọ to bukwa l'unu gude iphe ono, unu meru ono goshi l'unu kwetawaru k'ozima Kéreshi ono; unu egoshikwapho l'unu emeje iphe, ozima ono pfuru. Bu iya bu l'unu asaje aka okpobe asasa mee iphe-oma g'aka beru unu; unu shi egube ono unu l'ephebedua me ndu ozo toko gbaru mgbal'iphe, unu nweru enweru. ¹⁴ Oo ya bu l'ephe e-gudekpoo obu phe epfu anu Chileke l'iswi ehu unu; l'ogukpo phe g'a su l'unu l'ephe humaru; noo l'eze-iphe-oma ke Chileke nyiberu anyibe l'ehu unu. ¹⁵ Su-a; unu g'anyi keje Chileke ekele iphe-oma iya; mbu iphe-oma ono, a ta amadu g'aa-tu onu iya ono.

10

Polu agbaru ozi-oma odzori

¹ Nta-a buakwaa mube Polu gedegede arwo unu arworwo owa-a. Mu gudeakwaa adu gelee waa obu-oma ke Kéreshi arwo unu. Mbdua abujekwaru mu -nodu ntse mu epfuru unu opfu belebele; teke mu no enya; mu epfuahaaru unu opfu okpu-onu okpu-onu. ² Ole iphe, mu arwokwanu unu bu g'unu te emekwapho iphe, e-me ge mu pfuahaaru unu okpu-onu okpu-onu me mu -byaepho. Le mu e-pfukwaru ndu ono, suru l'anyi eme ehu anyi ehu anyi ono okpu-onu okpu-onu. ³ L'a makwaru-a l'anyi bu le mgboko-a; ole anyi ta alwudu ogo ge ndu mgboko-a l'alwu. ⁴ Kele ngwogu, anyi gude alwu ogo k'anyi ta abukwa ngwogu ke ndu mgboko-a. O

bù ngwõgu, shi l'èka Chileke; bya abùru ngwõgu õphu shihuru ejo ike. Ọ bù ngwõgu õphu e gude egbuka èka õhõgu Chileke doberu obu òkpèhu iya. Ọo ya bè anyi gude emebiyi ntumego-ughõ. ⁵ Ọ bũru ngwõgu ono bè anyi gude mebyishikõta eku-onwonye ono, e gude tọ-chia ọzo tọ-buta g'a ta maru Chileke ono. Iphe, bukpuo ọriri, nemadzũ arĩ arĩri bè anyi alwu-kpeje mee ya g'ọ dũ gẹ Kéreshi sũru g'ọ dũ. ⁶ Nta-a bè anyi kwageberu akwagebe k'ahũ iphe, bukpuo a-nũ-lẹ-nchĩ ahũhũ mẹ unu meebekotajeepho iphemiphe, a sũru g'unu meje.

⁷ Iphe, unu l'iya eme bukwa l'unu te elerwe-jedu iphe ẹnya elerwe. Onye gũwaru onwiya lẹ ya bù kẹ Kéreshi; g'onye ono nyatajeru onwiya l'ọ bù gẹ ya bù kẹ Kéreshi ono bù g'anyi bukwapuho. ⁸ L'õphu unu a-makpuadaru bù l'ọ tọ dukwa mu iphere m'obetaru mu kwata gudenũka ike ono, Nnajiuphu yeru anyi l'èka ono aba abaa. Ike ono bè ọ nukwaru anyi g'anyi gude metse unu emetse. Ọ tọ nukwaru iya anyi g'ọ bũru iphe, anyi e-gude egbuka unu egbuka. ⁹ Noo iphe, mu epfu sũ g'unu b'edobesukwa lẹ mu gude ekwo-ozĩ mu-a eme gẹ mu yee unu ebvu. ¹⁰ Ọ dukwaruro ndu agbẹ asuje: “Ekwo-ozĩ, Põlu ede bè opfu iya agbeje adanũka kpaa kpaa; bya abũru opfu, erwu nemadzũ l'èhu. Teke anyi l'iya nõepuho l'iphu l'iphu; õogbe nyĩhu; opfu iya te enweẽdu iphe, õoburu.” ¹¹ G'õ dokwaa egube onye ono ẹnya l'ọ kwa iphe, mu deru l'ekwo-ozĩ teke mu l'unu anõdu bukwapuho iphe, mu e-me l'èka mẹ mu l'unu -nõduepho.

¹² Ọphu anyi ata atũdu ama bù kẹ g'anyi wota

onwanyi je agukobe le ndu ono, anoduje atụ onu onwophe ono. Ozo ke g'anyi su l'anyi l'ephe aturu. Oo ephebedua eme eswe; ephebedua egudeje onwophe aturu onwophe ama; gude ge nwibe phe ha amaru g'ephebedua ha. ¹³ Obenu l'anyibedua taa tudu onu onwanyi atughata ge Chileke tuberu su g'anyi rwua. Anyi a-tu-bejerupho onu onwanyi g'ozu, Chileke doberu anyi g'anyi jee gbaru. Ozi ono be ophu anyi eje l'echilabo unu tukokwa yiru. ¹⁴ Anyi ta tughakwaru onu iphe, anyi meru; eshinu anyi gudewaa ozi-oma ke Kereshi ono rwuchawaa eka unu no gedegede; teme o buru anyi bu ndu mbu, gude iya byapfuta unu. ¹⁵ Oo ya bu; l'anyibedua ta atujedu onu onwanyi tughata ge Chileke tuberu su g'anyi rwua. Anyi te egudejedu ozi ndu ozo aba l'abaa. O kwa iphe, anyi ele enya iya bu l'unu -nodu aka ekweshi ike eje; anyi aka eje ozi, kabaa shi l'echilabo unu; kele anyi a-nodujeepho eme iya ge Chileke suru g'anyi mebejeru iya. ¹⁶ Oo ya bu g'anyi ezia ozi-oma ono zighatachaa ya mkpukpu unu; ziwa iya ro kwaseru; k'ophu anyi ta anodukwanu aba abaa ozi, onye ozo jehawaru l'eka iya nkiya.

¹⁷ Ooepho "G'onye aba abaa bajekwa iya l'iphe, Nnajiuphu meru." ¹⁸ Kele o to bukwa onye atụ onu onwiya be aagubeje iphe; oo kwa onye Nnajiuphu atụ onu iya.

11

Ndu-ishi-ozu ophu abudu okpobe iya

¹ Jiko unu takwaa nshi ọ́ mu kabẹ́kpo pfua g'onye eswe; mu makwaru-a l'unu kwewaru.

² Lẹ́ mu ekokwaru unu okophoo ọ́ Chileke ekoje-a. Kẹ́le unu duka mu ọ́ nwamgboko, doberu onwiya do, nwoke eteke ngeswee okpa; nwamgboko, mu doberu k'eke ji; mbuka k'eke onye lanu kpekpu, bu iya bu Kereshi. ³ O le ndzu anoduje agu mu su ?a maru teke agbaghashidu nu unu obu; merwushia uche unu g'unu te egudehe obu unu g'o ha yee Kereshi obu okpobe eyeye. O kwa egube ono be agwo meru gude ejo eregede dephua Ivu. ⁴ Kẹ́le unu gude ehu-utso kwe k'onye byaru bya awata epfuru unu ke Jizosu ozo, abudu ophu anyi pfuru unu opfu iya-a; teme unu kwe natakwapo unme ozo, du iche, abudu Unme-du-Nso ophu unu natahawaru; bya ekwekwapo nata ozi-oma ozo, du iche, abudu ophu unu kwetahawaru.

⁵ Liphe, mbedua arijekwa buka l'o to budu mu be enya gbẹ́ bya akachia alwalwa eme le ndu ono, ezi unu ozi-oma ono, etu onwophe o-phushia-ugbu ono. ⁶ O -buru le mu ta ama epfu opfu erengete; mu amakporu nu Chileke okpobe amaru. Ono be anyi shiwa l'uzomuzo mee unu maru okpobe amaru.

⁷ ?O gbẹ́ buru iphe-aji be mu meru; le mu kuzetaru onwomu ali g'ee-shi g'e kulia unu eli; ebe o dudu iphe, mu suru g'unu pfua mu k'ozima Chileke, mu byaru ezia unu? ⁸ Teke mu shi eje ozi l'echilabo unu; be buka Chiochi ozo shi anoduje apfugbaa mu ugwo. Mu shikwa ana phe nfu; g'eeshi ọ́ mu yeru unu aka. ⁹ Su-a; mkpa okpoga, duru mu nu teke ono, mu

l'unu nọ ono ta adukwa onye mu pfuchijeru nchi su g'o yeru mu aka. Kele unwunna anyi ndu shi Masedoniya wotakotawaru mu iphe, bukpo iphe, mkpa iya duru mu. Mbụ l'ọ tọ dudu iphe, mu zekporu unu nzeri iya. Ebe ọ dukwa iphe, mu byaru ezeru unu nzeri iya. ¹⁰ Mu gude okpobe-opfu ke Kereshi ophu du mu l'ehu ekweta ukwe-a su l'ọ tọ dukwa nemadzu, a nwuru anwunwu l'ali Akaya, suru eme g'aba-a, mu aba-a buru iphe-mmanu. ¹¹ ?Denu g'o gude mu yee ya onu nno? ?Bu le mu te eyeduru unu obu to? A-o! O kwapho Chileke maru le mu yeru-a unu obu.

¹² Mu taa hakwa eme iphe, mu gude l'eka eme nta-a. Oo ya bu ge mu emekwanu-a ndu-ozu ophunapho g'ephe te enwehe iphe, ephe a-zobe okpa gude eku onwophe; kele o kwapho g'anyi ese akanya ozi-oma ono bu g'ephe ese. ¹³ Ndu k'ono ta abukwa okpobe ndu-ishi-ozu Kereshi. Ephe bukwa ndu eje ozi l'ugho. Ndu ewojeru onwophe mee g'e dobesu l'ephe bu okpobe ndu-ishi-ozu ke Kereshi. ¹⁴ O tọ budu iphe, aa-su l'okporu onu opfu; eshinu Nsetanu ewojeru onwiya mee g'ojuzi, shi l'ogbu-nwijnwii k'imigwe bya. ¹⁵ Oo ya bu l'ọ tọ buedu iphe, du oke biribiri me o -buru le ndu ejeru Nsetanu ozi woru onwophe mee g'e dobesu l'ephe bu ndu ejeru Chileke ozi. Teke o rwuru mboku ikpazu be Chileke a-gwa phe ugwo ochi iphe, ephe meru.

Iphe-ehuka, Pọlu eje

¹⁶ Ge mu pfukwaa ya ozo; g'ọ tọ dukwa onye arije l'ọ egomunggo swehuru mu. Teke

o bu l'unu ari l'egomunggo swehuru mu; unu ahakpõkwaa mu ro ge mu pfubaa g'onye egomunggo swehuru. Oo ya bu ge mu abakwanaa aba nwilile. ¹⁷ Ole iphe-a, mu epfu nta-a be mu makwaru-a l'o to budu Nnajiuphu suru ge mu pfua ya. Mu -baaha aba be mu abakwa iya g'onye egomunggo swehuru. ¹⁸ Ole eshinu ndiphe egudeje iphe ke mgboko-a aba abaa be mbedua l'a-bakwapho aba nkemu. ¹⁹ ?To buedu l'unu manukaru iphe meru g'o gude unu nodu egudeje ehu-utso kwe haa ndu egomunggo swehuru g'unu l'ephe nodu. ²⁰ Unu atajeelaa nshi no-kirishia; a -nonyaa onye lanu abya eworu unu mee nwohu iya; ozoo bya anodu tuko iphe unu riebe; ozoo bya anodu emephe unu l'uji; ozoo bya awata unu anma phulaphula; ozoo bya eworu eka waa unu le nchi ke gbaa. ²¹ Ha! O gbekwa du mu iphere epfupfu; noo le mbedua ta adukwa teke mu adu ike eme unu egube iphe ono.

Ole-a; owa-a, mu abya epfupfu-a bukwa opfu, du ge k'onye egomunggo swehuru. Su-a; e -pfujekpoo ya epfupfu; mu asu l'iphemiphe, bukpuo iphe, ndu ozo turu ama egude aba l'aba be mbedua gudekwaa aba l'abaa nkemu. ²² O -buru le ndu ono bu ndu Hiburu; be mbedua buhukwa iya pho. Teke ephe bu unwu Izurelu; mbedua buhukwapho onye Izurelu. Teke ephe bu oshilokpa Ebirhamu; mbedua buhukwaa oshilokpa Ebirhamu g'ephe bu iya. ²³ Mu su-a; ?ephe bu ndu ejeru Kereshi ozi to? Ono be mbedua gbekwa ka phe nu abubu. Nta-a

bẹ mu epfukpoakwa g'onnye, ọbvụ byaru. Mu kakwa phẹ iya abubu; gẹ mu gbẹ ka phẹ eje ozi kẹ Kéréshi ono; bya aka phẹ eje mkporo iya ijeto; a kakwa mu phọ echi iphe iya ichito. Ophu ọ dudu tekenteke mu ta atsogejeduru atsogere l'onu onwu lẹ k'ozì ono. ²⁴ Akpo ise bẹ ndu Jiu chiwaru mu onu echachi ukporo labo, e wofuru nanu. ²⁵ E chiwaa mu mgboro akpo eto; bya atuwaa mu mkpuma akpo lanu. Akpo eto bẹ ọ phoduchawaru nwanshi me ugbo ekpua mu. O nwecharu ophu mu noru ujiku ophu lẹ mini eswe l'enyashi mgburugburu. ²⁶ Likpoto ije ono, mu jekotaru ono bẹ mu lowaru ishi mu alolo l'utso, gbaru nu; loo ishi mu alolo l'eka ndu ana nfu; me l'eka ndu Jiu ibe mu; me l'eka ndu abudu ndu Jiu. Mu jee iphe mini pharu mu l'eze l'oma mkpukpu; me l'echiegu; me l'echi ogbu eze-enyimu; me l'eka ndu abudu okpobe ndu kẹ Kéréshi. ²⁷ Mu jewaa ozi kuta ephuru phee; mu bya anuwaa enya enyashi; egu nri gua mu; egu mini gua mu; egu mee mu tekenteke; mu gbaru oto oyi tsua mu. ²⁸ Agufukpooro iphemiphe ono; bẹ o nwekpoerupho iphe, anoduje akposhi mu mgbenya mbokumoku. Iphe ono bu k'iphe, bukpo Chiochi kẹ Kéréshi g'ọ ha. ²⁹ ?Bu onye bẹ ike bvuru; ophu ọ dudu g'ọ bu mbedua bẹ ọ bvuru obu? ?Bu onye nmalahuru l'iphe-iji ophu o rwuduru mu l'ehu?

³⁰ O -buru lẹ mu bafutaje aba bẹ iphe, mu e-gude aba abaa obu bukwa iphe, egoshi gẹ mu du-be arwuhu. ³¹ Su-a; ọ kwa Chileke, bu Nna Nnajiuphu onoya, bu Jizosu ono, bu onye ajaja bu nkiya jasụ l'ojejoje ono bẹ bu onye

maru l'iphe-a, mu epfu-a ta adudu ophu bu uka. ³² Le teke mu no le Damasukosu be nnajioha mkpukpu onoya, bu iya bu onye no-chiru enya Aritasu, bu eze ndu ono; woru ndu ojogu, eche nche woru dochia onu oguzo eka eeshije abata l'ime mkpukpu ono su g'e gude mu. ³³ Tobudu iya bu; e woru mu ye l'ime nkata pyoo mu l'uzo, du l'eli igbulo, e gude kpu-pee mkpukpu onoya mgburugburu; mu shi l'eka onoya nahu iya gbalaa.

12

Iphe, eegoshi Polu l'ophulenyaa

¹ A makwaru-a l'aba aba ta abaduru l'urwu; ole mu bafutaje aba. Nta-a be mu a-wata epfu k'ophulenyaa me iphemiphe, bu mu iphe ophu, Nnajiuphu goshiru mu. ² O duru nwoke lanu, mu maru bu onye ke Kereshi, Chileke zikotaru; o jerwua mkpopfu igwe k'eto. A noakwaru apha iri l'eno, iphe ono meru. Ole mu ta maedu ?o jeru eka onoya k'eviya; to o phuru iya l'ophulenyaa? Oo 'epho Chileke nwekiya maru g'o nwuru. ³ Onye ono be mu makwaru; me o jeru iya le ndzu-o; to le maa-o; be mu amaekwa; o kwa Chileke be o doru enya. ⁴ E zikotaru iya worwua ya okpoku Chileke gedegede. O nodu l'eka ono numachaa iphe, kporu onu epfufu; mbu iphe, a suru ge nemadzu te epfushi. ⁵ Oo ya bu le nwoke ono be mu e-gude aba l'abaa. Ole mu tee gudedu onwomu aba l'abaa; gbahaa le mu aba abaa k'arwuhu du mu nu. ⁶ Ome mu jeshiaru aba abaa k'onwomu me mu tege abukwaru onye

egomunggo swehuru; kele iphe, mu g'epfu gege abuerupho okpobe-opfu be mu g'anodu epfu. Obenu le mu te ejedu aba abaa; le teke mu jeshiaru aba abaa l'oo-nweru ndu a-wata ari le mu kabaa shii; paru iphe, ephe humaru mu l'ehu me iphe, ephe numaru, mu pfuru paru haa.

⁷ Mu humakwaru iphe, dugbaa oke biribiri l'ophulanya. O buru iphe ono meru g'o gude a loru mkpo dobe mu l'ehu; o nodu akpo mu cherere. Iphe ono buru iphe, ejeru Nsetanu ozi be byaru bya etsua mu iphe gude go-zeta mu ge mu te eje ekunuka onwomu. ⁸ Iphe ono be mu rowaru Nnajiuphu akpo eto su iya g'o mee g'iphe ono paru mu haa. ⁹ O buru iphe, o epfujeru mu pho bu: "Eze-iphe-oma, mu meru ngu suakwaru ngu; kele teke mu akaje ere ire l'ehu ngu bukwa teke i du arwudu." O n'iya-a bu le mu a-nodu aba abaa l'arwuhu du mu; g'ike ke Kereshi ree mu ire l'ehu. ¹⁰ Noo g'o gude mu su l'arwuhu ono, du mu nu ono; mekpoo iphe iphere ono, eeme mu ono; mekpoo iphe otsu-l'ehu; me mkpamehu; me mkpawere, aanoduje emephe mu l'opfu eh Kereshi; meru eh nodu atso mu utso. Lo kwa teke mu du arwuhu be ike nkiya ere mu ire l'ehu.

Polu agba egomunggo ke ndu Korentu

¹¹ Nta-a be mu meakwaru g'onye egomunggo swehuru l'eku-onwonye ono; o buru unu nwuru mu ye iya. Kele unu gege anodu aja mu ajaja; lo to dudu iphe, ndu-ishi-ozu ophu gude ka mu; lebe adu iphe, mu bu. ¹² Mu taru nshi meshia iphe-ohumalenyaa, dugbaa biribiri;

bya emeshikwaapho iphe ozo, tufugbaru ehu, egoshi ike ke Chileke l'echilabo unu. Iphe ono bugbaaru iphe, mu gude goshi unu le mu bu onye-ishi-ozu Kereshi. ¹³ ?O nweru uzo ozo, mu kabaa eme Chiochi ozo ree, mu emeduru unu? ?Buepho le mu ta asuduru g'unu pfa mu ugwo-a? A-o; wakwa aka l'ali-o; eshinu ono gbẹ buwaru eji; mu mee ya unu.

¹⁴ Owa-a kweakwa ugbo eto, mu jikoberu abya ndu-unu. Mu -bya; mu taa sukwa g'unu pfa mu ugwo; kele iphe, mu acho abya ta abukwa okpoga unu. O kwa unubedua l'onwunu be mu acho. O to bukwa unwegirima akpaje eku doberu ne le nna phe; o chikwa ne le nna agbeje akpa eku edoberu unwu phe. ¹⁵ Mu e-gudekpopho okpobe ehu-utso mephusiaru unu iphe, mu nweru; tua ishi onwomu g'eeshi g'o duru unu le ree. ?Unu a-gbe yepete mu obu ofu le mu kabaa unu eye obu?

¹⁶ O duru ndu haru kwe le mu te eshidu buru unu ivu-erwa. Ole o dukwanuru ndu a-su le mu shi gbanuka eregede; le mu gude ugho nmata unu. ¹⁷ ?Denukwanu g'o nwuru? ?O dukpooru iphe, bu ndu ono, mu ziru g'ephe byapfuta unu ono onye ophu mu gbẹ shi l'eka iya ria unu urwu? ¹⁸ Mu rworu Tayitosu su iya g'o bya; bya asu ge nwanna anyi ophuu tsoru iya. ?O nweru iphe, unu a-su le Tayitosu byaru bya erita unu? ? To buedupho udu umere lanu be mu l'iya l'eme; to to buedupho uzo lanu be mu l'iya l'eshi?

¹⁹ ?To unu shi e -shi teke-a rita l'iphe, anyi anoduje eme bu g'anyi e-me pfufu onwanyi l'iphu unu? Iphe, anyi anoduje epfu be anyi

epfufe maru l'anyi epfu iya l'iphu Chileke; ẹme l'anyi ẹ Kéreshi tẹgbaru buru nanu. Oo ya bu; ndu mu yeru obu; l'iphemiphe, anyi anọdujekpoo eme be anyi anọdujekwa eme g'anyi gude metsee unu. ²⁰ Mu atsukwa ebvu su: ?mu maru to bukwaru nu; mu -byarwuta; unu taa dudu ge mu riru l'unu a-du; mu taa dukwapho unu g'unu riru le mu a-du. Mu atsukwa ebvu su: ?mu taa byakwanu bya ahuma l'unu anoduje aswo-phe uswo; ejiphe iji-enya; buru ndu obu oku; l'unu akpape enya; ephuphe onwunu iphu; agba nwibe unu mgbamu; ekuphe onwunu ekuku; eme mkpaka. ²¹ Mu atsukwa ebvu le mu -bya ogiya-a, be Chileke ewoda mu ali l'iphu unu; mu aguru aphu kpua ikpoto ndu mehawaru iphe-eji; ophu ephe ekwekwapho l'izimanu lwaru phe azu g'ephe haa ejo umere, rehuru erehu; haa eme ke nwanyi; haa aburu ndu iphere bvuru l'iphu.

13

Anma okwa ikpazu

¹ Abyabya owa-a, mu abya abyabya nta-a kweakwa ugbo eto, mu abya unu agbaphe. "O kwa ekebe umadzu ebo; ozoo eto be eegudeje bua ikpe." ² Mu nmahaakwaru unu okwa teke mu byaru k'ugbo ebo pho. Mu nodu anmakwaru iya pho unube ndu eme iphe-eji ono nta-a, mu ta anodu l'eka ono-a; me ndu ozo; le mu -bya be mu taa hakwa unu. ³ Oo ya bu; g'unu e -shi nno maru le Kéreshi gude mu-a epfu opfu; l'unu sukwaru

g'e goshi unu iphe, e-me g'unu maru l'o gude mu-a epfu opfu. Kéreshi ono te emejekwa g'onye ike bvuru me ọ -nọdu eme unu iphe. Ọ chia iphe, oo-me bu l'oo-goshi g'okpehu iya habe l'eka unu nọ. ⁴ L'a makwaru-a l'ike te eshidu dukwadu iya teke a kpopyaberu iya l'oswebe; obenu le nta-a bu ike ke Chileke be o gude nọdu ndzu. Ọ kwapho g'ike te eshidu dukwadu iya ono bu g'o to shidu dukwadu anyibedua; obenu le nta-a be ike ke Chileke e-me anyi adzuru ndzu ge Kéreshi dzu; ike adu anyi g'o du iya; k'ophu ike a-du anyi l'iphe, anyi emekpo unu.

⁵ Unu nyochakwaa onwunu enyocha maru ? unu kwetakwaduru-a? Unu hukwa onwunu ama. ?Unu ta amadu le Jizosu Kéreshi bu unu ebubu l'ehu? gbahaekwapho l'unu te ekwetaeduru. ⁶ Ophu mu gude eka bu l'unu e-mechaa maru l'anyibedua ta agwobeduru ekweta ono, anyi kwetaru ke Kéreshi ono. ⁷ Iphe, anyi anoduje epfu anu Chileke bu g'o to kwekwa g'unu mee iphe, adudu ree. Ọ to bukwa g'e gude goshi l'anyi mekotaru; o chikwa g'unu meje iphe, pfuru oto; o rwuhakporu o jee a-du g'o bu l'ekwekwe, anyi shi kwe le mbu ono be anyi ekweeduru. ⁸ L'o to dukwa g'o ka mma l'oo iphe lanu, anyi suru ememe k'emebyi okpobe-opfu ke Chileke; gbahachia l'anyi a-noduje eme iphe gude ese iswi okpobe-opfu ono. ⁹ Oo ya bu l'ehu anoduje atso anyi utso me o -buru l'anyi du arwuhu; ike dukwanu unu. Noo g'o gude o du anyi g'a su l'unu lwaru azu l'onodu, duebe ree.

¹⁰ Mu ede iphe-a nta-a, mu l'unu ata anodu

l'ẹka ono-a. Gẹ mu te eje egude ike ono gbẹ duru unu ẹhuka mẹ mu -bya. Mbụ ike ono, o yeru mu l'ẹka gẹ mu gude metsee unu emetsee ono gbẹchia mee unu omeliwe.

Ekele ikpazụ

¹¹ Kẹ ikpazụ iya unwunna mu bụ; unu nọkwapho ọma-o. Unu dọebekwa ree; iphe, mu arwọ unu bụ g'uche unu bụkwaru nanu. Unu eburu lẹ nchị-odoo. Gẹ Chileke ono yeru anyi obu tẹme ọ nọdu emeje g'ẹhu dọ anyi guu ono swikwaru unu eswiru-o.

¹² Unu kelekwa onyemonye ekele l'ẹhu l'ẹhu nmata phẹ akpa, dọ nsọ. ¹³ Iphe, bụkpoo ndu-nsọ l'ophu l'ekelekwaphọ unu.

¹⁴ Mu sụ g'eze-iphe-ọma kẹ Nnajiuphu, bụ Jizọsu Kéreshi; mẹ eye obu ọphu Chileke eyeje ndibe iya; mẹ ike ono, Unme-dụ-Nsọ meru g'anyi l'unu gbarụ mgbá ono dzukọtakwa oke l'ẹhu unu g'unu ha. Nokwa g'ọ dọ.

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d